

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

סמוך לציין קודש הקדשים רבי שלמה מקארלין זי"ע

| גליון 225 |

פרשת פקודי תשפ"ה

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת פקודי

ותכל כל עבודת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה (לט, לב). הבאת המשכן והקמתו ע"י משה דוקא, רומז בענין עבודת ה', כי מתחילה צריך לעשות עצמו בחינת משכן ע"י סוד מרע ועשה טוב, ואחר כך צריך להביא את המשכן אל משה, היינו יביא את עצמו לצדיק ותלמיד חכם הדור אשר הוא בחינת משה כידוע, שיאיר בו. כי בלא צדיק הדור אפילו יעשה כל מה שיעשה בעבודת ה', אי אפשר להיות בסדר ובתיקון הראוי ובבהירות הראוי. (דברי שלום - קוריינו)

באחד לחודש הראשון תקים את משכן אהל מועד (מ, ב). חשיבות חודש זה הוא מחמת הקמת המשכן, והמשכן נעשה מגדבות כלל ישראל מנקודת הלב וחיות, והעיקר להקים את עצמו להיות משכן ה', ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, היינו כשאדם רואה שכל פעולותיו הגשמיים המה מיוחדים לה' ... היינו כשהאכילה אינו כרעבתן, הרי הוא לה', וכן בכל דבר.

(בית אהרן ע"ד)

וישם את המנורה באהל מועד נוכח השולחן (מ, כד). מפי אמור"ר הרה"ח ר' משה יהודה אריה גאטליב ז"ל הי"ד, שמעתי בשם הרה"צ הר"ר יהודה הירש (השני) מסטרעטין זצ"ל, שהקשה מה טעם הקדימה התורה את השולחן לפני המנורה, הן בציווי והן בעשיה והן בסידורן, בפרשת תרומה ובפרשת ויקהל ובפרשת פקודי ע"ש. ולכאורה נראה מזה שהשולחן הוא העיקר והמנורה טפלה לו.

אלא שהשולחן מורה על עבודת האכילה, כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור, ועבודת ה' שעל ידי אכילה ושתייה היא למעלה מעבודה על ידי תורה ותפילה, ואמר בזה"ל: אוודאי קען מען אויפטוהן אסאך מיט תורה ותפלה, נאר דאס וואס מען קען אויפטוהן מיט אכילה ושתייה, קען מיט תורה ותפילה נישט אויפטוהן (-בוודאי שאפשר לפעול רבות על ידי תורה ותפילה, אך מה שאפשר לפעול על ידי אכילה ושתייה אי אפשר לפעול על ידי תורה ותפילה), ועל כן העיקר הוא השולחן, והמנורה הוא רק נוכח השולחן.

(דגל מחנה יהודה - סטרעטין)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלכי עריכה

התעניות נחשבות לעוון

ומעוונותיהם יתענו (תהלים קז, יז). בשם זקני הקדוש ר"ש מקארלין הי"ד נ"ע: גם התענית שמתענים לפעמים, נחשב גם כן מעוונותיו, כי טובל ושרץ בידו, ואדרבה בזה מטעה ומשטה את עצמו.

(שם אהרן, להרה"ק רבי שלום מקוריינוב (נו"ב לרבינו). עמ' יד-טו)

עיטורי קדוש

רבי אורי מסטרעליסק זי"ע אל רבינו, מתחילה היה מנהגו להתענות לפעמים משבת אל שבת. פעם אחת ביום הרביעי לתעניתו קרא לו הרב, ונתן לו כוס יין שרף, ושתה אותה, ואחר כך המשיך בתעניתו. אך רבינו הזהיר אותו שלא יתענה שוב.

זהירות מגבהות הלב

החסיד רבי סנדר מדוברוביץ ז"ל היה מספר מעשה רב, על תלמיד רבינו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע, וכך מובא הסיפור בכתבי הרה"צ ר' מנשה הכהן רחנפלד ז"ל:

הרה"ק מסטולין הלך רגלי לרבו הקדוש מקרלין ז"ל, בדרכו עבר לפני באר מים ואחזו צמאון נורא, כי היה שרוי בתענית כל השבוע וזה היה ביום שישי. ובכל זאת התיישב בדעתו, שאם ישתה יפסיד התענית של כל השבוע, והתגבר בעצמו ולא שתה. וכשעבר הלאה, התיישב שוב איך שעלה בידו להתגבר על הצמאון הגדול ועמד בנסיון, ובתוך כך חשב בדעתו שהגבהות בלבו מנסיון זה לא כדאי בשבילו, וחזר לבאר ושתה קצת מים, שלא תזוח דעתו עליו שעמד בנסיון כזה. וכשבא לרבו מקרלין, תיכף כשראה אותו אמר לו: אן עצה פון אוינג'מאן [-תחבולה של אברך!], כי ישר בעיניו מה ששתה מהבאר, והיה שבע רצון מזה ששתה.

ובדרך אגב, יש לציין כי הרה"ח ר' ישראל בנימין גלייברמן ז"ל היה מוסר אימרה זו בשם תלמיד רבינו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע, וכך מובא בכתביו: צוה [הרה"ק רבי אשר מסטאלין] לאנ"ש שלא ירבו בסיגופים, ואמר פירוש הכתוב "ומעוונותיהם יתענו" שגם התעניות נחשבות לעוון.

הגבלת התעניות

בדורות הראשונים, נהגו להתענות ולהסתגף כדרך לעבודת ה', הן כדי לכפר על חטאים והן כדי להיטהר ולהתעלות במעלות רוחניות מתוך התרחקות והתנתקות מהבלי העולם הזה. אולם, גדולי החסידות התנגדו לדרך זו, באומרים שהדורות נחלשו ואין בכוחם לעמוד בתעניות.

במקום זאת הם הציעו דרכי תשובה אחרות. התענית עצמה עלולה להוות חטא, הנובע מעצת היצר הרע. כי בשל כך שתש כוחו של המתענה והמסתגף, אזי תפילתו ולימודו באים לו בקושי ורפיון. יתירה מכך, לעיתים אדם מתענה מתוך גאווה, כדי להראות לאחרים את צדקותו וקדושתו. גם אם כוונתו מתחילה טהורה, לאחר המאמץ הרב של התענית הוא עלול לבוא לידי לגאווה.

אם כן, במקום שהתענית תועיל, התענית עלולה להזיק, הן בכך שהוא מוביל לגאווה והן בכך שהוא מחליש את האדם ופוגעת ביכולתו לעבוד את ה' כראוי.

בזה פירש רבינו את הכתוב "ומעוונותיהם יתענו": גם התענית עצמה, עלולה להוות עוון, שכן היא עלולה להטעות את האדם ולגרם לו לחשוב שהוא מתעלה בעבודתו, בעוד שבפועל היא פוגעת ביכולתו לעבוד את ה' כראוי, ואף עלולה להוביל לגאווה.

בהקשר לכך מסופר (כתבי ר"י שו"ב, מערכת רבינו אות 1) שרבינו אמר פעם אחת שאין צריך להתענות, ובנערותו צם תעניות הרבה, ועושה עד היום תשובה על זה.

עוד מסופר (שם), מערכת רבי אורי מסטרעליסק, אות ב) כשבא הרה"ק

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי, ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

המחלוקת ששככה

בעיר אפטא התכוננו לקראת הפסח בעל חוגתו שזה עתה נישאו בשעה טובה. זה להם הפסח הראשון לערוך את החג בצוותא. ויהי באחד מערבי החג, נכנס הבעל למטבח ומצא את רעייתו עוסקת בהכנת קניידלאך מקמח מצה. הבעל, שהיה ירא-שמים ונזהר כל ימיו ממצה שרויה, נרעש ממראה עיניו והרים קול זעקה: "שרויה בפסח!". טענה האשה לעומתו כי אמה וזקנתה אף הן אכלו 'שרויה' בפסח. הבעל כעס וצעק שלא העלה על דעתו שצריך להבהיר דבר פשוט כל-כך, שבפסח אין אוכלים 'שרויה'.

אולם האשה עמדה על שלה והצהירה כי לא תשנה ממנהג הוריה. גם הבעל לא אבה לוותר. הרחוקת בבית התלהטו, ותשרור בבית רוח של קפידה וכעס.

בליל התקדש החג. נכנס הרבי הקדוש אל השולחן ופניו מאירות באור יקרות. הוד הדר ורוממות ריחפו באוויר, והכל חשו היטב בחינת 'ובמורא גדול זה גילוי שכניה'. כשהגיעה עת מצוות אכילת המצה, נטל הרבי הקדוש את המצות בידי, בירך עליהן כבונה רבה ובקול גדול, כאילו לא אירע דבר. ליל-הסדר עבר בשמחה ובהתרוממות-רוח, וליבה של הרבנית נח למראהו של הרבי הנוהג כהרגלו בככל השנים, משמע שלא הבחין במה שאירע בשלוש המצות.

ימים אחדים לאחר הפסח, הופיעו בביתו של הרבי הקדוש הזוג הצעיר המבקשים עצה ותושיה, כי מחלוקת מרה פרצה ביניהם. הם סיפרו על המריבות שנתגלעו ביניהם בפסח האחרון וביקשו את עצתו. הרבי ביקש לשמוע מה אירע, והשניים סיפרו לו על הוויכוח בנושא המצה השרויה.

הרבי הרהר קלות ולפתע פנה אל שמשו וביקשו לקרוא לרבנית. נכנסה פנימה תמהה במקצת. "ספרי להם בבקשה איזה מצות אכלתי השנה בליל הסדר", פנה אליה הרבי.

לשונה של הרבנית דבקה לחיכה. לבה הלם בקרבה. בלית-ברירה נאלצה הרבנית לחשוף את סיפורן האמיתי של המצות.

פנה הצדיק מאפטא אל הבעל הצעיר ואמר: "רואה אתה, אני, שהקפדתי על הידור המצות בליל-הסדר ידועה לכל, אכלתי השנה מצות רגילות, ככל האדם, ולא פציתי פה. ידעתי גם ידעתי, אך החרשתי כדי לא להפרא את שלום הבית. ראוי היה גם לך, שלמרות התקדושת לא לאכול 'שרויה' בפסח, תמצא את הדרך לשכנע את רעייתך, בנוגע ובסבלנות, ללכת בדרכך ולא להפרא את שלום ביתך בחג הפסח. מיהרו שני בני הזוג אל ביתם, ושבה השלוה לשרור בביתם.

לרגל מאתיים שנה להסתלקות הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל מאפטא ז"ע - ה' ניסן תקפ"ה

מאוד מאוד היה זהיר ונזהר הרבי הקדוש האוהב ישראל מאפטא, מפני צל צילו של חשש חמץ בפסח. ידעו כל בני ביתו שגם אם יתעורר חשש קל שבקלים בנושא זה, יפסוק לאלתר לחומרא.

במיוחד היה מקפיד הרבי על שלוש המצות שמהן היה אוכל בליל-הסדר. אף שגם יתר המצות שעלו על שולחנו בכל ימי החג כשרות היו למהדרין מן המהדרין, הרי שעל אותן שלוש מצות הייתה הקפדתו חמורה בתכלית. הוא עצמו היה מתעסק מראשית קציר החיטים ועד לאחר האפייה, ולא נתן לאיש להתקרב אליהן. מיד בתום אפייתן היה ארוזן וצוררן יפה, אריזה לפניו מאריזה, ומשמרן בפנינה מיוחדת, בחדר מיוחד שהוקצה לקראת החג לאיכסון מצות אלה וכל יתר המצות.

מדי שנה היו כמה מהחסידיים הקרובים מוזמנים לשהות על שולחנו בליל הסדר הקדוש שהיה נערך ברוב עם, וההכנות לקראת הסדר היו רבות עד מאוד. באותה שנה היה מספר האורחים המוזמנים רב במיוחד, וההכנות לחג היו בהתאם. ימים מספר לפני החג כבר עלו במטבח הדי בישולים מקדרות הענק שעל האש, תוך כדי שמירה הדוקה על כשרות הפסח, ובמקביל רבו גם שאר ההכנות: סידוד הקיורת, מירוק הרהיטים, התקנת החצר, ועוד ועוד.

נהוג היה בעיר אפטא, שבימים הסמוכים לחג, היו עוברים גבאי הצדקה מבית לבית ומלקטים מצרכים שונים לעניי העיר. בראש ובראשונה, היו אוספים מצות, שכן לא זו בלבד שאכילתן היא חובה מן התורה, אלא שהן גם היקרות ביותר מתוך כל מצרכי הפסח. לא נמצא בית בכל העיירה שהגבאים התדפקו על דלתותיו ולא נענו ברצון וביד נדיבה. גם על ביתו של הרבי לא פסחו הגבאים, כמובן.

כשהגיעו לבית הרבי היו ידיה של הרבנית מלאות עבודה. היא הורתה לאחד השמשים לגשת לחדר המצות ולקחת מן המצות שלוש מצות עבור גבאי הצדקה. העבודה לפנינה הייתה רבה והיא לא הלכה לבדוק אילו מצות מסר השמש לגבאים. הגיע ערב החג והרבנית ניגשה לעריכת השולחן, והנה, שומו שמים - המצות המיוחדות של הרבי נעלמו. ליבה של הרבנית פג. במהירות שיחזרה את כל מה שאירע והבינה כי השמש, בתום-לבו, בחר דווקא במצות המיוחדות של הרבי כדי למוסרם לעניים!

לבה של הרבנית נפל בקרבה. הן דבר כזה טרם אירע בביתה. מה תעשה עתה? כיצד תוכל לספר זאת לרבי? הרי חודשים שלמים של עמל קודש ביגיעה רבה ירדו כעת לטמיון. במחשבה מהירה החליטה להעלים את הדבר. הן ממילא אין כל אפשרות להשיב את הנעשה. מדוע אפוא להסב לרבי עוגמת-נפש מיותרת. נטלה הרבנית שלוש מצות אחרות והניחה אותן במקום מושבו של הרבי, על קערת הסדר.

ציורו של הרה"ק האוהב ישראל מאפטא באוהל הבעש"ט במעזיבתי

חידת השבוע

ילדי רבינו שלמה

החיים בלודמיר
בעבר ובהווה

חידה: על מה שבח רבינו שלמה את תלמידו רבי אשר מסטאלין כשבא אליו לשבת קדש?
הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחייג לקו לודמיר 02-3011122, להקנס לשלוחות הילדים - שלוחה מספר 0, ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח. את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת ויקרא הזוכה לפרשת כי תשא: אברהם יוסף ריימן, בית שמש

אוצרות ומשגים

רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא

כרב אלא כמנהיג לעדת החסידים. הרבי הקדוש היה זקן אדמו"רים בדורו, והשפעתו הייתה עצומה באזור מרחב אירופה, כאשר רב אדמו"רי החסידות שקיפו אחריו היו מתלמידיו. מנהגו של הרבי היה, כאשר חתם את שמו, היה מוסיף המלים 'אוהב ישראל', שהיה אוהבן הגדול של ישראל בכל לבו ונפשו. פעם אחת נקלע בביתו, רופא יהודי שהיה רחוק משמירת תורה ומצוות ובעל עברה, והרבי סרב לשוחח עמו. לאחר מכן נשפך הדיו על שלחנו ונמחקו המלים 'אוהב ישראל', ואמר הרבי שזהו רמז משמים שצריך לאהב כל יהודי באשר הוא. ברגעיו האחרונים צוה שלא יחקקו על מצבתו שום תארי או שבח כי אם 'אוהב ישראל'. אמר הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא בשם אביו רבי יששכר דב: הקב"ה לקח חתיכת אש ונתנה בתוך מעיל אדמו"רים ועשה ממה את האפטא רב! הרבי הקדוש נטמן במעזיבתי למרגלות ציונו של הבעל שם טוב הקדוש.

ילדים יקרים, ביום ה' ניסן יחול יום היארצות המאתים של רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא. הרבי הקדוש נולד בשנת תק"ח לאביו רבי שמואל מזמיג'ד שהיה מגדולי רבני פולין בדורו. כבר מילדותו התפרסם הרבי כגדול בתורה וכבעל תכונות מפלאות. לאחר כמה שנים מנשואיו החל לכהן כרב בעיר קולבסוב שבגליציה, שם מצא את דרכו לדרך החסידות, בהשפעתם של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, ורבי משה ליב מסאסוב זע"א. נסיעתו הראשונה כחסיד אל רבו - הייתה אל המגיד הקדוש מזלוטשוב, אולם אחר כך החל לנסע בקביעות לרבו המובהק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק.

לאחר חמש עשרה שנות רבנות בקולבסוב, עבר הרבי לכהן בעיר אפטא שם ישב שמונה שנים, וידוע כי כאשר נפרד מתושבי העיר הכטיח כי על שם עיר זה יקרא תמיד יהרב מאפטא. בשנת תקס"ח הוזמן לכהן ביאסי שבומנייה, ולאחר פטירת הרבי ר' ברוך ממעזיבתי עבר לגור במעזיבתי, שם לא כהן

קבוצות רבות עברו ועשו את דרכן בעיר לודמיר, במהלך הימים שלפני ואחרי הילולת הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע שחלה ביום כ"א אדר. המרחק מציון רבינו בלודמיר (העומדת בקו הגבול הפולני) עד לציון הרבי ר' אלימלך בליז'ענסק - אינה עולה על שלוש שעות, ורבים מבאי ההילולא עלו ובאו גם בשערי לודמיר רבתי, בפרט לאור הפצת שמו הקדוש של רבינו שלמה המהדהד בימים אלו יותר ויותר.

האורחים יקרים התפעלו מאד, מהאירוח הלבבי לו זכו בבואם לבית רבינו על כל אנפיו. עם לחיצתם במערכת האינטרנט המאוובטחת המוצבת בפתח המבנה, לאחר זיהוי קצר, נפתחו בפניהם שערי המקום, שהיה מוכן ומזומן כדבעי. האורחים הביעו את התפעלותם, ואחד מהם שח לנו בהתרגשות: "התפעלנו כל כך, איך שהמקום מטופח ומושקע, צח ונקי במיוחד, ועומדים לשרות הציבור: מקווה חמה, מנות לחימום מהיר, עוגות ושתייה חמה לכל דורש. הרגשנו כאן לב פתוח לכל יהודי, בעין יפה ורוח נדיבה..."

כן זכו האורחים לעלות ולהיכנס אל הציון הקדוש, לשפוך שם שיה ותחינה, בהעידם כי הרגישו התעוררות מיוחדת, שבכוחה לבקוע רקיעים ולפעול ישועות גדולות למען הכלל והפרט.